

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלְאִים

פרשת וישב

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו" (לז, א)

ביקש יעקב לישב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישב בשלוה, אומר הקב"ה: לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא אלא שמבקשים לישב בשלוה בעולם הזה? (רש"י) והרי היו צדיקים שזכו לשני שלחנות, כגון רבינו הקדוש, שזכה לתורה וגדולה במקום אחד, וכן משה רבנו ורב אשי ושאל המלך. מדוע, אפוא, אומר רש"י: "לא דיין לצדיקים מה שמתוקן להם לעולם הבא"!!

עונה על כך ה'קהלת משה': יעקב ועשו היו רבים ביניהם, עוד במעי אמם, על נחלת שני העולמות. לבסוף מצאו פתרון - יעקב בחר בעולם הבא, ועשו בחר בעולם הזה. אמנם העולם הזה שייך לעשו, אך אם יבוא הקב"ה לצדיק, ויעניק לו מיוזמתו 'עולם הזה', חייב הצדיק לקבל.

לעומת זאת, אין זה ראוי שהצדיק יבוא מיוזמתו הוא ויבקש מה', שהרי אין זה החלק שלו. לפי זה מובנים דברי רש"י: אכן תיתכן מציאות שצדיקים יזכו לשני שלחנות ויהנו גם מחיי העולם הזה, כדוגמת רבנו הקדוש, רב אשי ושאל המלך, אולם הם לא בקשו זאת מצדם אלא הקב"ה העניק להם את אותו שפע גשמי. לא כן יעקב שביקש - מצידו - מהקב"ה שיזכה לישב בשלוה בעולם הזה, ועל כך ענהו הקב"ה - חלקך מתוקן לעולם הבא.

"כי בן זקונים הוא לו" (לז, ג)
וברש"י: "ואונקלוס תרגם בר חכים הוא ליה,

כל מה שלמד בבית שם ועבר מסר לו".

ראש ישיבת תורה ודעת באמריקה רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, שאל: יעקב אבינו למד תורה גם מאברהם ויצחק, וגם משם ועבר. את יוסף הוא לימד, לפי המבואר ברש"י, את מה שלמד משם ועבר. יש להבין מה ההבדל בין שתי התורות הללו? מדוע את יוסף לימד יעקב את "תורת שם ועבר", ואת יתר השבטים, כך משמע, לא לימד תורה זו אלא "תורת אברהם"?

והוא מבאר: תורתו של אברהם אבינו היתה להשפיע אמונה בעולם, להשפיע אידישקייט. "תורת אברהם" היתה מסכת עבודה זרה של ארבע מאות פרקים...

לא כן תורתם של שם ועבר. להם היה סוג אחר של "עבודת השם". שם חי בתקופת דור המבול, דור מושחת,

"כי השחית כל בשר את

דרכו על הארץ". עבר חי

בתקופה של דור הפלגה,

דור שהולך להילחם עם

ה', כביכול. תורתם של

שם ועבר היתה שלא

להיות מושפעים מן

הסביבה, שהסביבה

הקלוקלת לא תחלחל,

חלילה, אל תוך בית

המדרש שלהם.

"תורת אברהם" היא

להשפיע על אחרים.

"תורת שם ועבר" היא

לא להיות מושפע מאחרים.

יעקב אבינו, בטרם לכתו לבית לבן הארמי, ישב בבית

מדרשם של שם ועבר, שם למד כיצד מפתחים את

הכוחות לחיות בתוך סביבה קלוקלת ולא להיות מושפע

ממנה לרעה. לימוד זה שנמשך ארבע עשרה שנה, נתן לו

את הכוחות לשהות במחיצתו של לבן הרמאי ולא

ללמוד, חלילה, ממעשיו הרעים.

את התורה הזאת, "תורת שם ועבר", לימד יעקב רק את

יוסף.

יוסף שעתיד לחיות עשרים ושתים שנה בתוך טומאת

"טַבַּעְתִּי בְּיֶוֹן מְצוּלָה" (תְּהִלִּים סט, ג)

"מִצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק מְמֹנֵי" (תְּהִלִּים לה, י)

טִיפִים לְטוֹבָע:

הֵבֵט בְּמִצִּיל. אֵל תִּבְיֵט בְּגֵלִים.

תֵּן לְמִצִּיל לְהַצִּיל אוֹתְךָ כְּפִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ.

אֵל תִּחְשָׁב כִּי אֶתָּה יוֹדֵעַ יוֹתֵר טוֹב מְמֹנֵי.

(הַחֲבוּרָה - סְפִינְקָא)

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

לעשות מה שמוטל עלי. מוטל עלי קודם כל לדאוג שהאחים לא יהרגוהו.

איך אעשה זאת? איך אוכל להצילו מידם? אינני יכול כרגע להצילו לגמרי. לכל היותר אוכל לשכנע אותם לא להרוג אותו פיזית אלא להשליכו אל אחד הבורות. אם הקב"ה רוצה להצילו, הוא יכול להציל אותו גם משם!

זה תפקידי כרגע. יותר מזה אינני מסוגל לעשות!

זה בעצם גם מה שהיה עם החשמונאים. החשמונאים היו מסוגלים לנצח את האמפריה היוונית?

ודאי שלא! מתתיהו, חמשת בניו ועוד כמה מאות יהודים שרוח ה' היתה בקרבם יכולים לנצח צבא מיומן של אימפריה? לא ולא. לשם מה, בכלל יצאו למלחמה?

הם ערכו לעצמם את החשבון הנ"ל: מלכות יון גורמת הרס נורא לעם ישראל. אסור לשמור שבת, אסור ללמוד תורה, והגיעו למצב שרוב היהודים היו מתיוונים.

מה תפקידנו בעת הזו? מה הקב"ה רוצה מאתנו כרגע? שנעשה את מה שאנו יכולים לעשות. מה בכוחם לעשות? להכריז מרד ביוונים, לצאת למלחמה נגדם.

קודם הם הרגו את ההגמון בעיר מודיעין. ב"ה הצליחו, והמשיכו לבדוק: מה הלאה? מה עוד בכוחנו לעשות. אם הקב"ה רוצה - הוא יעשה את השאר ואם לא - לא יעשה, אבל אנו את תפקידנו ממלאים במידת האפשר. לפי זה יתכן, שלכן מובאות שתי אמרות אלו יחדיו בגמרא (שבת כב ע"א).

אימרה ראשונה של רבי תנחום: "אמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום: נר של חנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה - פסולה, כסוכה וכמבוי. ואימרה נוספת אמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרב תנחום: מאי דכתיב: 'והבור ריק אין בו מים'. ממשמע שנאמר 'והבור ריק' איני יודע שאין בו מים? אלא מה תלמוד לומר 'אין בו מים' - מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו".

זה הקשר בין נר חנוכה ל"בור ריק אין בו מים", אבל נחשים ועקרבים יש בו".

בשני המקרים מתגלה היסוד שהאדם מצדו צריך לעשות מה שבכוחו לעשות, על אף שלא נראה שיצליח, ואת השאר, אם הקב"ה רוצה - הוא יעשה, ואם לא - לא.

"היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר" (לח, כה)

ופירש רש"י: לא רצתה להלבין פניו... מכאן אמרו (בבא מציעא נט.) נוח לו לאדם שיפילוהו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים".

פעם התאכסן הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל באחת האכסניות בשבת קודש.

והנה קודם הקידוש החל בעל האכסניה להוכיח ולבייש את אשתו בטענו שהיא תמיד שוכחת לכסות את החלות במפה שלהן.

מצרים, תועבותיה וערוותה, צריך ללמוד כיצד לא להיות מושפע מן הסביבה.

יתר האחים לא היו זקוקים ללמוד את התורה הזאת משום שכשהם ירדו למצרים - הם ירדו כולם יחד, ולמדו בישיבה שהקים יהודה לפני בואם מצרימה. (יחי ראובן)

"והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי" (לז, ז)

בעצם, שני החלומות שחלם יוסף, תכנם אחד הוא: אני המלך, ואתם - האחים - משתחווים לי. לשם מה, אפוא, היה צורך בשני החלומות?

תרץ הרב יחיאל גדליהו קאבצקי זצ"ל בספרו "גורל גדליהו", שהנה, כאשר הגיעו השבטים בפעם הראשונה למצרים, ועדיין לא ידעו שזה יוסף, אלא חשבו שזה סתם איזה מלך, הם השתחוו לו, שהרי כך נאמר בפסוק: "ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ, ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה" (מב, ו), הרי מפורש שהם השתחוו. אבל למי? לא ליוסף. לאותו מלך המחלק אוכל לכולם - אליו הם השתחוו.

אחר כך, כאשר הם כבר ידעו שזהו יוסף, השתחוו לו פעם נוספת, שנאמר: "וילכו גם אחיו ויפלו לפניו ויאמרו הננו לך לעבדים" (נ, יח) נמצא, שבפעם הראשונה הם השתחוו ללחם, ובפעם השנייה ההשתחוויה היתה ליוסף. זה בדיוק ההבדל בין שני החלומות: בחלום הראשון הוא חולם "והנה אנחנו מאלמים אלומים בשדה, והנה קמה אלומתי וגם נצבה, והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחוינה". למי? לא לי, "לאלומתי" - ללחם.

בחלום השני, לעומת זאת, ראה יוסף ש"השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי" - ליוסף עצמו.

כמו כן, החלום הראשון אינו כולל את יעקב אלא רק את האחים, והחלום השני כולל גם את יעקב - אותו מסמלת השמש, והוא השתחווה ליוסף, כמו שכתוב: "וישתחו ישראל על ראש המטה" (מז, לא)

"וישמע ראובן ויצילהו מידם" (לז, כא)

ישב פעם ה"דברי חיים" מצאנו עם רבי ישראל משקלוב ואמר: "יודע מדוע נחשב מעשה ההצלה של ראובן שהציע להשליכו אל הבור, יותר מאשר יהודה שהציע למכור אותו למצרים?

מפני שראובן אמנם הציע להשליכו לבור מלא נחשים ועקרבים, אולם הבור היה בארץ ישראל, ושם שמור האדם יותר אפלו אם נחשים ועקרבים מסובבים אותו.

אולם יהודה הציע למכור את יוסף לישמעאלים ולהוציאו לחוץ לארץ, ושם גם אם האדם זוכה לעלות לגדולה, הריהו קרוב אל המיתה יותר מאשר לחיים..."

ובספר 'זכרון מנחם' לרב מנחם רוזנברג זצ"ל, אמר בזה דבר נפלא: ראובן עשה לעצמו את החשבון הבא: מה שיהיה - זה רק הקב"ה קובע. תפקידי בשעה זו הוא

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

החליט לנסות לשכנעה שתתיר לשישור. פנה לעיזה בקול רך, "את מסכנת את חיךך, אנא, רדי למטה, גם כאן יש עשב טוב ומתוק".

הביטה העזה מטה אל הזאב הדובר אליה, והשיבה תשובה נצחית: "אכן, אתה צודק. אבל בינינו, יותר משדואג אתה לאוכל שלי, דואג אתה לאוכל שלך..."

היצר המתוחכם מתחפש לידידו האהוב של קרבנו, כביכול חפץ אך ורק בטובתו, בשעה שהשונא הכי גדול של האדם, הרי הוא היצר הרע.

יחשוב האדם לעצמו: אם יבוא אויבי המושבע, ויתן לי עצות והמלצות לעשות כך וכך, ויבטיח שרק את טובתי הוא מבקש, וכי יעלה על דעתי לשמוע בקולו וללכת אחר עצותיו!?! הרי בודאי טומנות הן בחובן מלכודות! מה שונה אם כן היצר הרע... מי הולך לשמע ולקבל עצות ממישהו ששונא אותו...

את ההסתכלות הזו על היצר - לומד הגאון רבי דוד דידו הכהן זצ"ל (מגדולי ראשי הישיבות בג'רא) בספרו "אני לדודי" מיוסף הצדיק.

איך הרגיש יוסף שאשת פוטיפר מתכוננת רק לטובתה ולא לטובתו?

ראה יוסף שהיא מנסה לדבר על לבו כל יום מחדש, והבין שאם מבקשת היא את טובתו, אינה צריכה להתחנן אליו יום יום, ולכן לא שמע אליה.

וזהו שנאמר "ויהי כדברה אל יוסף יום יום" - בגלל שהיתה מדברת אליו יום יום - "ולא שמע אליה".

בזמנו של רבי יונתן אייבשיץ זצ"ל, הצטרף למשפחת המלוכה בפראג כומר שונא ישראל מובהק, שהציב לעצמו מטרה להשניא את היהודים על המלך.

מפעם לפעם היה נכנס לויכוח חריף עם רבי יונתן אייבשיץ. אך לרבי יונתן היתה סייעתא דשמיא מיוחדת, ה' חננו בשכל חריף, בהגיון בריא ומחודד, ופעם אחר פעם היה משיב לצורר מנה אחת אפים.

יום אחד, לאחר ויכוח נוקב מול רבי יונתן שהסתים בנצחון סוחף לרעתו של הכומר, קם הכומר על עמדו, ואמר בפני המלך: "יודע אדוני המלך כי כמובן הצדק אתי, ודת הנצרות הנה הטובה והמעלה שבכל הדתות, אלא שמוחו השנון ופיו החד של הרב איבשיץ הם שעומדים בעוכרי".

נמנו וגמרו כי היהודי הפשוט הראשון שיחלוף ליד ארמון המלוכה, יקרא פנימה לעמוד בוויכוח עם הכומר. לא עבר זמן רב, ועגלה רתומה לסוס חלפה ליד הארמון, עגלון יהודי לבוש בגדים מרופטים ובידו שוט גדול, הוכנס בפקודת המלך, והכומר קיבל את רשות הדיבור.

"יש לי עסקה להציע לך", פתח הכומר תוך שהוא מחכך ידיו בהנאה, "מהיום ואילך המלך יאשר לך משרת 'עגלון' בחצר המלוכה".

המלך הנהן בראשו, והכומר המשיך: "משרה רמה זו תניב לך משכורת מכובדת וקבועה.

פנה רבי ישראל אל בעל הבית ואמר לו: הרי כל הטעם שצריכים לכסות את החלות הוא משום שלא יראו החלות בושתם בשעה שמקדשין על היין, ועתה התבונן בעצמך: אם לבושת הפת שהיא דומם, חששו, היאך לא תחשוש לבייש ולהלבין פנים של אדם הנברא בצלם אלוקים!?

בתקופה מסויימת אירע בישיבת פורת יוסף שנעלמו כספים וחפצים מהמעילים התלויים במקומם.

יד נעלמה פישפשה בכיסים ושלתה את תכולתם...

הציבו מארב, והניחו פתיון בכיס מקטורן.

והנה בחור נכנס, העיף מבט בהול לצדדים שלח יד... ונתפס. בקול תרועה הודיעו על לכידת הגנב.

מספר תלמידים נהרו החוצה לחזות במתרחש.

הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל שישב והגה בתורה הבחין בתסיסה המתרגשת בחוץ, ושאל "מה קרה" אמרו לו: "תפסו את הגנב!"

קם רבי בן ציון ממקומו, יצא ופנה לנאספים בתמיהה: "ובכן, באים לראות בהוצאה להורג!?"

לא הבינו: "איזה הוצאה להורג?"

הסביר להם: "גנב הוא וכבר נתפס. מדוע תתגודדו סביבו להכלים פניו? האם לא למדתם שהמלבין פנים כשופך דמים? מאימתי דינו של גנב במיתה!?"

(רבינו האור לציון)

"ויהי ה' את יוסף ויהי איש מצליח" (לט, ב)

פשט הדברים הוא, שמאחר והקב"ה היה עם יוסף, הוא זכה להיות איש מצליח, הברכה שרתה במעשה ידיו, ובשל כך הוא זכה למצוא חן בעיני אדוניו פוטיפר.

אולם משמעות נוספת טמונה בכתוב, שאותה נבין לפי מה שאומרים העולם בשם ה'חפץ חיים', שהנה יש לשאול על נוסח ברכת החדש; מדוע מבקשים בברכת החדש פעמיים על יראת שמים, בפעם הראשונה: "חיים של יראת שמים ויראת חטא", ולאחר מכן "חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים?"

אלא, שלאחר הבקשה הראשונה של יראת שמים, אנו מוסיפים ומבקשים: "חיים של עושר וכבוד", ומי שרוצה עושר, חייב לחזור ולבקש שוב ושוב שיזכה ליראת שמים!

לפי זה הסבר הפסוק הוא, שלמרות היות יוסף "איש מצליח", לא גרע הדבר מיראת השמים שבו, אלא אדרבה, "ויהי ה' את יוסף" כפי שמבאר רש"י ששם השם היה שגור בפיו תדיר.

"ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה" (לט, ז)

עיזה רכה ליחכה עשב בשלוה על ראש צוק נישא.

והנה, הבחין בה זאב רעב, חפץ היה לטרפה, אך לא הצליח לטפס אל מקום הימצאה.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'

יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

העסקה, שכן כאן טמון מקח הגון, וכוונת הסוחר ישרה'. "אדוני הכומר", סיים העגלון ופנה ישירות אל הכומר, "הצעת לי כעת עסקה ובה כל טוב העולם הזה - בתוספת חיי נצח טובים בעולם הבא, ולמרבית הפלא אינך דורש ממני כל תשלום או תמורה, כל זה הוכיח לי שסחורתך פגומה, כנראה משהו רקוב בה... לכן אני מסרב בתוקף לעסקה!"

חיוך רחב התפשט על פני המלך. הוא צוה לאחד המשרתים שיעניק לעגלון מתנה יקרת ערך, ושלחו לנפשו לשלום.

הכומר המובס והכאוב פנה לרבי יונתן ששתק כל העת והודה בפניו: "נצחתי, רבה של פראג, גם הפעם!" כמה נכונה צוואתו של העגלון. השטן מציע לנו שפע של סוסים טובים ללא כל תמורה, שלל תחליפים מהנים ומענגים, ואנו, במקום לבחון את הצעותיו הנדיבות, מתפתים פעם אחר פעם לקנות את סחורתו בלי לשאול מה הרווח שלו בהן, ובסוף מגלים שהסוסים גנובים וחולים. מופתעים לראות שהחלפנו עולם נצחי בעולם חולף.

(אוצרותינו) **"בעוד שלושת ימים ישא פרעה את ראשך והשיבך על כנך... בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך" (מ, יג-יט)**

מדוע בפתרון חלומו של שר המשקים נאמר "ישא פרעה את ראשך" - ש' בניקוד סגול, ואילו בפתרון חלומו של שר האופים נאמר "ישא את ראשך מעליך" - ש' בשווא? מבארים המפרשים ע"פ מה שאמרו חז"ל (נדה לא ע"א): "שלושה שותפים באדם: הקב"ה אביו ואמו", ומובא בספרים, כי שלושים יום לפני מותו של אדם מסיר הקב"ה את חלקו מן האדם. ואכן מי שהוא בעל מדרגה יכול לחוש כי קצו קרב, לפי תחושת חסרון השכינה שכל חייו חפפה עליו, ועתה נסתלקה ממנו.

אצל שר המשקים, שחלומו נפתר לטובה, אמר יוסף: "בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך", ש' בסגול (- שלוש נקודות) לרמוז שחלקם של שלושת השותפים שבאדם - עוֹדֵם עליו. אבל אצל שר האופים, שחלומו נפתר לרעה, אמר יוסף: "ישא את ראשך מעליך", ש' בשווא - לרמוז שמשלושת השותפים באדם נחסר חלק אחד - חלקו של הקב"ה.

(לאור הנר)

מכאן ולהבא לא תודקק יותר לחסדם של אנשים. אתה ובני משפחתך העניים תוכלו להתגורר חינם בסמוך לארמון, תהנו מזכויות אזרחיות מלאות, תקבל גם תואר אצילים, ומאומה לא יחסר לך.

בנוסף לכך, נדאג לעולם הבא שלך ושל משפחתך, שם תתענגו בשכר נצחי".

הכומר השתהה לכמה רגעים, ומיד המשיך: "בתמורה לכל הטובות האלה, עליך להסכים רק שאתיז עליך מעט מים, ואכריז ש'מעתה ואילך נוצרים אתם'".

עוד לא סיים הכומר את דבריו, ופני העגלון הסמיקו. הוא לפת את השוט בחרדה, ונענע בראשו לשלילה נחרצת.

רק אחרי כמה שניות, הצליח להוציא מפיו מלים בודדות בקול נמרץ ותקיף: "לא! לא ולא!"

הכומר, שהיה משוכנע שעני מדוכדך כמוהו יקבל את ההצעה בשתי ידיים, עמד מולו נבוך.

מיהר הכומר להתעשת וביקש לברר: "לא נכריח אותך או את בני משפחתך לעשות צעד בניגוד לרצונכם, אך תואיל להסביר לי: מה ההגיון שבהחלטתך? מדוע מתנגד אתה לעסקה קוסמת שכזו?"

אזר העגלון כח והשיב: "כאשר הצעת לי את העסקה, נזכרתי בצוואתו של אבי המנוח ז"ל. אבא גם הוא היה עגלון - נקי כפים וישר דרך. לפני מותו צוני לחיות כיהודי ירא שמים סר מרע ועושה טוב. מלבד זאת לימדני פרק במשא ומתן והליכות חיים. 'בני היקר', אמר לי, 'משאיר אני לך שני סוסים חזקים וטובים, מהם התפרנסתי בחיי. שמור עליהם והתפרנס מהם גם אתה. אך הזהר בני וזאת תדע, אם תיתקל בסוחר סוסים שיציע לך להמיר את סוסך בסוס משובח יותר, והוא גם מוכן להוסיף סכום כסף - אל תסכים! הרי לא סתם מוכן הוא לתת לך סוס טוב יותר, ועוד לשלם כסף על ההחלפה.

הסוס שנראה טוב ומשובח בודאי סובל ממחלה נסתרת או שהנו גנוב וכיוצא באלה. גם אם יבוא סוחר ויציע לך סוס תמורת סוסך, ללא כל תוספת תשלום מצדו, גם כן אל תסכים, כי גם במקרה כזה ודאי יש לו חשבון של רמאות והונאה, שכן לשם מה יחליף סוס בסוס ללא כל טובת הנאה לעצמו?!

רק אם יבוא סוחר ויאמר לך: 'קח סוס כתחליף לסוסך, ובתמורה שלם לי כך וכך כסף, תתחיל לבדוק את הסוס אם הוא אכן מתאים לך, ותכין את עצמך לקראת

הָרָה"ק רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגֵּר מוֹיִז'נִיץ, בַּעַל 'דְּמָשֶׁק אֱלִיעֶזֶר', הִזָּה מְעוֹרָר תְּמִיד עַל הַצֵּרָף לַפְּעַל לְהַפְצֵת אֹר הַתּוֹרָה וְלֹא לְשָׁקֵט עַל הַשְּׁמַרִים. פְּעַם אַחַת, בַּיָּמֵי הַחֲנֻכָּה, אָמַר: "מִנְהַג יִשְׂרָאֵל לְשַׁחַק בַּיָּמֵי הַחֲנֻכָּה בְּסִבְיוֹן קָטָן שְׁעָלָיו כְּתוּבוֹת הָאוֹתִיּוֹת: נִגְיָה-שׁ - נֶס גְּדוֹל הִזָּה שָׁם [בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִגְיָה-פ - נֶס גְּדוֹל הִזָּה פֹה]. וְלִכְאוּרָה נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה: אִם הַמְּשַׁרָּה הִיא לְפָרֶסֶם אֶת נֶס חֲנֻכָּה, מֵדוּעַ לַעֲשׂוֹת זֹאת עַל גְּבֵי סִבְיוֹן קָטָן וְלֹא בְּאִמְצָעוֹת שְׁלֹטִים מְאִירֵי עֵינַיִם? אֲלֹא שְׁעָדִיף סִבְיוֹן קָטָן, אֲבָל פְּעִיל וּמִתְנוּעֵעַ, מְשֻׁלְטֵי עֶנֶק הַתְּלוּיִים בְּחֶסֶר תְּנוּעָה."